

3. CHARAKTERISTIKA ŠVP

3.1 ZAMĚŘENÍ ŠKOLY	str. 3.2
3.2 VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE	str. 3.3 - 3.6
3.3 ZABEZPEČENÍ VÝUKY ŽÁKŮ S KOMBINACÍ POSTIŽENÍ	str. 3.7
3.4 ZAČLENĚNÍ PRŮŘEZOVÝCH TÉMAT	str. 3.8 - 3.9

3.1 ZAMĚŘENÍ ŠKOLY

Škola je zaměřena na rozvíjení osobnosti žáků se zdravotním postižením a speciálními vzdělávacími potřebami s cílem uplatnění dosažených vědomostí, dovedností a návyků potřebných k uplatnění žáků v praktickém životě. Cílem je připravit žáky na vstup do praktické školy a života.

Motivační název školního vzdělávacího programu KOSTIČKY má ukázat na jednotlivé dovednosti, schopnosti a znalosti žáků, znázornit propojenost a důležitost dílčích vzdělávacích okruhů a následnou možnost výstavby na nich. Společné úsilí žáků a pedagogů vede k překonávání bariér v praktickém životě.

Priority a zaměření školy:

- dobrá znalost žáků, pravidelná diagnostika
- individuální přístup
- prohlubování individuálního zapojení do zájmových útvarů a nepovinných předmětů
- rodinná atmosféra, přátelské ovzduší, tolerance
- rozvoj praktických činností využitelných v každodenním životě
- vzájemná spolupráce a jednotný přístup všech pracovníků školy
- prevence sociálně patologických jevů a kariérové poradenství

3.2 VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Výchovné a vzdělávací strategie by měly vést k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků, které představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člověka.

Strategie, vedoucí k jejich naplňování, jsou průběžně uplatňovány všemi pedagogy školy, respektují specifické potřeby žáků s mentálním postižením, odlišné postupy a metody práce s těmito žáky a rozdílnou úroveň rozumových schopností jednotlivých žáků v rámci školy i jednotlivých tříd a využívají různé míry podpurných opatření .

1. Strategie vedoucí k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí k učení:

- uplatňujeme individuální přístup zohledňující jeho individuální zvláštnosti, úroveň a míru znevýhodnění
- zařazujeme do výuky projektové vyučování, v co nejširší míře využíváme exkurze, vycházky, výlety, aktivizační metody práce, výukové programy a názorné pomůcky, učební materiály a učebnice
- pomáháme žákům rozvíjet své schopnosti a reálné možnosti
- umožňujeme žákům prezentaci výsledků vlastní práce (třídní a školní výstavy, soutěže, projektová vyučování, skupinové a individuální práce) a jejich srovnávání s pracemi ostatních žáků pro navození prožitku úspěchu
- učíme žáka získávat informace z více zdrojů – učební a informační texty, knihovna, výukové programy, internet a další multimediální zdroje, motivační a výukové hry
- při osvojování učiva využíváme ustálený postup, časté opakování a upevňování poznatků a dovedností se zaměřením na úlohy z praktického života
- vedeme žáky k používání termínů, znaků a symbolů se spojeními s konkrétními situacemi každodenního života
- uplatňujeme u žáků získané zkušenosti a aplikujeme do praktického života
- k dalšímu učení a zájmů o získávání nových poznatků vedeme žáky vhodnou motivací a pochvalou
- rozvíjíme návykové stereotypy učení a procvičujeme koncentraci na učení

Na konci základního vzdělávání žák dosahuje dle svých schopností a možností těchto klíčových kompetencí:

- ovládá základy čtení, psaní a počítání a využívá je ke svému vzdělávání
 - používá učebnice, učební materiály a učební pomůcky
 - dodržuje návykové stereotypy učení, snaží se o koncentraci na učení
 - chápe pochvalu jako motivaci k dalšímu učení, má zájem o získávání nových poznatků
 - používá termíny, znaky a symboly ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života
 - ovládá elementární způsoby práce s počítačem
 - uplatňuje získané zkušenosti v praktických situacích

2. Strategie vedoucí k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí k řešení problémů:

- systematicky spirálovitě rozvíjíme rozumové dovednosti ve vědomostní složce, vytváříme dostatek příležitostí pro získávání nových poznatků a zkušeností
- postupným zvyšováním náročnosti předkládaných úkolů vedeme žáka k hledání nových řešení a k uvědomění si vlastních možností
- průběžným monitorováním a rozбором problémových situací učíme žáka rozpoznávat a pojmenovat konkrétní problémy a jejich závažnost
- využíváme názorných ukázek, informací a prvků dramatizace k rozpoznávání a předcházení nebezpečným situacím, automatizujeme správné jednání při ohrožení vlastní nebo jiné osoby
- při řešení problémů vyhledává pomoc
- učí se překonávat nezdary

Na konci základního vzdělávání žák dosahuje dle svých schopností a možností těchto klíčových kompetencí:

- překonává problémy přiměřeně ke svým možnostem
- řeší známé a opakující se situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností
- vnímá problémové situace a řeší je s pomocí naučených stereotypů i získaných zkušeností
- nenechá se při řešení problému odradit nezdarem
- ví, na koho se může obrátit o pomoc při řešení problémů

3. Strategie vedoucí k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí komunikativních:

- vytváříme dostatek prostoru pro komunikaci různými formami – ústní, písemnou, výtvarnými i technickými prostředky, náhradní formy komunikace – neverbální komunikace, piktogramy, VOKS apod.
- podněcujeme žáka k vyjadřování názorů a postojů
- vhodnými podněty a problémovými úlohami vedeme žáka ke kladení a správnému formulování otázek, předkládáme mu informace motivující k doplňujícím otázkám
- učíme žáky naslouchat a co nejlépe porozumět obsahu sdělení zadáváním jednoznačných, srozumitelných pokynů a otázek
- podporujeme přátelskou atmosféru, odstraňování bariér nepochopení, nežádoucích projevů v komunikaci mezi dětmi
- nacvičovat pravidla vystupování a komunikace i mimo žákovský kolektiv, s dospělými i na veřejnosti pomocí dramatizace, modelových situací, činnostního učení apod.
- nácvikem i praktickými činnostmi učíme žáka poznávat a správně používat, technické informační a komunikační prostředky (práce s telefonem, zásady komunikace přes mobil, internetová pošta...)
- vedeme žáky k písemné komunikaci (jméno, adresa, dotazník)

Na konci základního vzdělávání žák dosahuje dle svých schopností a možností těchto klíčových kompetencí:

- komunikuje s druhými lidmi přiměřeně svým schopnostem
- rozumí sdělení a reaguje na ně podle svých možností
- vyjadřuje své pocity, prožitky a nálady vhodným způsobem
- chápe jednoduché, běžně užívané texty, záznamy a obrazové materiály
- zvládá jednoduchou formu písemné komunikace
- vyjadřuje své názory a postoje, vhodnou formou obhajuje svůj názor
- využívá pro komunikaci běžné informační a komunikační prostředky
- využívá získané

4. Strategie vedoucí k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí sociálních a personálních:

- využíváme každodenní příležitosti k nacvičování a upevňování tolerantního chování
- vedeme žáky k orientaci v prostředí ve kterém žijí
- vytváříme základní představu o vztazích mezi lidmi
- zapojujeme žáky do jednoduchých sociálních aktivit
- vedeme žáka k vystupování v neznámém prostředí (pošta, obchod, autobus)
- uplatňujeme demokratické principy v životě školy
- formou besed i dlouhodobých průběžných aktivit seznamujeme žáka s riziky patologických forem chování i s jejich důsledky (ochrana zdraví, zdravý životní styl, důsledky zneužívání návykových látek, organizace volného času, seberealizace, životní hodnoty, vztahové problémy)
- zprostředkováním osobních kontaktů a prožitků vedeme žáka k maximální toleranci a schopnosti empatie ve vztahu k lidem odlišným, nemocným či postiženým

Na konci základního vzdělávání žák dosahuje dle svých schopností a možností těchto klíčových kompetencí:

- má základní představu o vztazích mezi lidmi
- orientuje se v prostředí, ve kterém žije
- podílí se na jednoduchých sociálních aktivitách
- uplatňuje základní návyky společenského chování
- navazuje a udržuje vztahy s vrstevníky, respektuje druhé lidi
- rozpoznává nevhodné a rizikové chování, je seznámen s jeho možnými důsledky
- uvědomuje si nebezpečí možného psychického i fyzického zneužívání vlastní osoby
- prokazuje získanou sebedůvěru při vystupování v neznámém prostředí

5. Strategie vedoucí k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí občanských:

- vedeme žáky k využívání osvojených návyků a dovedností k zapojení se do společnosti
- důsledným dodržováním zásad chování a pravidel soužití daných řádem školy vytváříme základní rámec školních i společenských norem
- projektová vyučování rozvíjí naučené stereotypy chování zdravého životního stylu, ochrany životního prostředí a ochrany vlastního zdraví
- nacvičujeme adekvátní chování v krizových situacích a v situacích ohrožujících život a zdraví člověka podle pokynů kompetentních osob

Na konci základního vzdělávání žák dosahuje dle svých schopností a možností těchto klíčových kompetencí:

- využívá osvojené návyky a dovednosti k zapojení se do společnosti
- má povědomí o základních právech a povinnostech občanů
- dodržuje základní společenské normy a pravidla soužití
- chrání své zdraví, dodržuje naučené stereotypy chování zdravého životního stylu a ochrany životního prostředí
- dokáže se chovat v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka podle pokynů kompetentních osob

6. Strategie vedoucí k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí pracovních:

- systematicky vedeme žáky k osvojování hygienických návyků a zvládnutí sebeobsluhy podle individuálních možností
- vedeme žáky k získávání základních pracovních návyků a postupů
- procvičujeme naučené pracovní postupy a plnění jednoduchých úkolů podle instrukcí
- vedeme žáka k soustředění se na pracovní výkon a schopnosti vytrvat při jeho plnění
- zadáváním pracovních činností ve skupinách a společným hodnocením týmové práce učíme žáka pracovat v kolektivu a rozšiřujeme jeho pracovní-komunikační schopnosti
- pozitivní vztah k výsledkům vlastní práce i práce jiných formujeme přímou účastí žáka na výstavách prací ve městě a výzdobě
- vedeme žáky k dodržování zásad bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce a ochrany životního prostředí

Na konci základního vzdělávání žák dosahuje dle svých schopností a možností těchto klíčových kompetencí:

- má osvojené hygienické návyky, zvládá sebeobsluhu podle svých možností
- zvládá základní pracovní dovednosti, operace a postupy při jednoduchých pracovních činnostech
- pracuje podle naučeného pracovního postupu, podle instrukcí plní zadané jednoduché úkoly
- soustředí se na pracovní výkon a je schopen vytrvat při jeho plnění
- respektuje pravidla práce v týmu a svými pracovními činnostmi ovlivňuje kvalitu společné práce
- přijímá posouzení výsledků své práce
- dodržuje zásady bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce a ochrany životního prostředí při pracovních činnostech podle naučených stereotypů

3.3 ZABEZPEČENÍ VÝUKY ŽÁKŮ S KOMBINACÍ POSTIŽENÍ

Jako škola samostatně zřízená pro žáky se zdravotním postižením zajišťujeme podmínky vzdělávání formou speciálních postupů a podpůrných opatření s využitím speciálních metod, forem a prostředků vzdělávání, kompenzačních, rehabilitačních a učebních pomůcek, speciálních učebnic a didaktických materiálů zpravidla pod vedením učitelů speciální pedagogiky s cílem uplatnění dosažených vědomostí, dovedností a návyků žáků v praktickém životě.

K žákům je přístupováno diferencovaně s ohledem na stupeň a rozsah postižení nebo znevýhodnění, na nutnou míru podpory – počty žáků ve třídě, asistent pedagoga, individuální vzdělávací plán, speciální pomůcky a vybavení, případně přeřazení žáka do jiného vzdělávacího programu v rámci školy (třídy speciální školy, vzájemná prostupnost všech školních vzdělávacích programů). Ve třídách jsou vybaveny relaxační koutky. Učební postupy a metody přizpůsobují pedagogové typu a stupni postižení. Průběžně sledují vývoj žáka, ve spolupráci s poradenským zařízením se podílejí na diagnostice žáka. Při evaluaci a klasifikaci přihlížejí k možnostem žáka v závislosti na typu a stupni postižení. Při vzdělávání žáků využíváme konzultace se SPC a odbornými lékaři, respektujeme závěry a doporučení poradenských zařízení a usilujeme o účast asistentů pedagogů v jednotlivých třídách. Pro výuku žáků s autismem máme k dispozici řadu pomůcek, sloužících ke strukturovanému vyučování (piktogramy, komunikační sešity) a speciálně zařízené třídy (koutky pro samostatnou práci). Žáci využívají zábavných a vzdělávacích programů na PC. Ve třídě ZŠ speciální mají žáci k dispozici PC s dotykovým monitorem. Pro žáky s logopedickými vadami zajišťujeme třístupňovou logopedickou péči.

Priority naší práce:

- respektujeme zdravotní hlediska, individualitu a potřeby žáka
- zohledňujeme stupeň, druh a míru postižení
- zajišťujeme kompenzační a didaktické pomůcky
- podporujeme osobnostní předpoklady žáků vytvářením přiměřené vzdělávací nabídky
- klademe reálné cíle a dodržujeme postupné zvyšování nároků
- podporujeme a oceňujeme snahu, píli žáků a zlepšení výkonu

Žáci mimořádně nadaní

Pro potřeby tohoto ŠVP se za žáky mimořádně nadané považují žáci, kterým míra jejich zdravotního postižení umožňuje v některých vzdělávacích oblastech pracovat ve skupině nebo oddělení se žáky vyššího ročníku nebo jiného vzdělávacího oboru .

Žáci sociálně znevýhodnění

Pro potřeby tohoto ŠVP se jedná o žáky pocházející z rodinného prostředí s nižším sociálně kulturním postavením, ohrožené sociálně patologickými jevy. Individuální spoluprací třídního učitele a zákonných zástupců bude průběžně sledována úspěšnost dětí a přiměřenost péče zákonných zástupců a v návaznosti přijata podpůrná opatření –zacvičení zákonných zástupců při zabezpečování domácí přípravy, přednostní přihlášení do školní družiny, v jejímž provozu je zabezpečena i příprava na vyučování zahrnující okruh činností související s plněním školních povinností a příprava na vyučování probíhající zábavnou formou procvičování poznatků při různých didaktických hrách, případně v odůvodněných případech i komplexní příprava na vyučování.

3.4 ZAČLENĚNÍ PRŮŘEZOVÝCH TÉMAT

Průřezová témata zahrnují okruhy aktuálních problémů současného světa a stávají se významnou a nedílnou součástí základního vzdělávání. Vytvářejí se v nich příležitosti pro individuální uplatnění žáků, vedou ke spolupráci a rozvoji osobnosti žáka, jeho postojů a hodnot.

Začlenění průřezových témat v ŠVP Kostičky:

Tematické okruhy průřezových témat jsou na obou stupních začleněny do tematických bloků a procházejí napříč vzdělávacími oblastmi, umožňují propojení vzdělávacích oborů. Průřezová témata jsou naplňována v projektových vyučováním, ve kterých žáci použijí znalosti a dovednosti z různých vzdělávacích oborů. Začlenění jednotlivých tematických okruhů průřezových témat je uvedeno v tabulce a bude prolínat všemi ročníky základní školy praktické. V projektových vyučováním se využívají formy: praktická ukázka a činnosti, exkurze, video dokumenty, beseda, diskuze, týmová spolupráce a vedou co nejnázorněji k využití v praktickém životě.

	Tematické bloky	Návrh činností	Začlenění průřezových témat
Září	TŘÍDA PLNÁ KAMARÁDŮ	Vítáme se po prázdninách – kamarádství, zážitky z prázdnin Pravidla a povinnosti žáka – školní řád, bezpečnost ve škole i mimo ni	Osobnostní a sociální výchova Poznávací schopnosti Mezilidské vztahy Osobnostní a sociální výchova Seberegulace a sebeorganizace Výchova demokratického občana Občanská společnost a škola
Říjen	BAREVNÝ PODZIM	Podzim – změny na zahradě i na poli, znaky podzimu, zvířátka se chystají na zimu, plody podzimu	Enviromentální výchova Vztah člověka k prostředí
Listopad	CO DĚLÁME CELÝ DEN	Denní režim – dny v týdnu a jejich program, vliv médií na uspořádání dne	Mediální výchova Fungování a vliv médií ve společnosti
Prosinec	KDYŽ K NÁM PŘIŠEL MIKULÁŠ	Mikuláš – krátké vystoupení žáků (recitace, píseň), sebehodnocení	Osobnostní a sociální výchova Hodnoty, postoje, praktická etika
	TĚŠÍME SE NA VÁNOCE	Vánoce – tradice a zvyky v jednotlivých zemích a etnických skupinách	Multikulturní výchova Etnický původ Mediální výchova Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality Vnímání mediálních sdělení

	Tématické bloky	Návrh činností	Začlenění průřezových témat
Leden	ZIMNÍ RADOVÁNKY	Zima – zimní sporty a bezpečnost, vhodné oblekání	Osobnostní a sociální výchova Spolupráce a soutěživost
Únor	KDYŽ KOSTKÁČ STŮNĚ	Lidské tělo – co nám škodí a co prospívá, nemoc a návštěva lékaře	Osobnostní a sociální výchova Rozvoj schopností poznávání Sebezpoznání a sebepojetí Výchova demokratického občana Občan, občanská společnost a stát
Březen	KOUZELNÉ DVEŘE DO SVĚTA SNĚHÍ	Relaxace – relaxační techniky Beseda v knihovně – kniha, ilustrace	Osobnostní a sociální výchova Psychohygiena Komunikace Výchova k myšlení v Evropských a globálních souvislostech Jsme Evropané
Duben	KDYŽ JARO ZAŤUKÁ	Jaro – změny v přírodě, tradice a oslavy jara, přehlídka, jarní výstava	Multikulturní výchova Kulturní rozdíly
Květen	KVĚTINY SE PROBOUZEJÍ	Vycházka do přírody – les, pole, lidská sídla Rostliny a živočichové – ochrana jednotlivých druhů voda, ovzduší a půda energie a život	Enviromentální výchova Ekosystémy Základní podmínky života
	ČÍM POJEDEŠ NA VÝLET	Dopravní výchova – doprava a vliv na přírodu	Enviromentální výchova Lidské aktivity a problémy životního prostředí
Červen	POJĎ S NÁMI CVIČIT	Canisterapie – životní prostředí a ochrana zvířat hipoterapie – doprava dřívě a nyní a vliv na přírodu školní výlet – odpady a příroda exkurze	Enviromentální výchova Lidské aktivity a problémy životního prostředí
	KDE BYDLÍM	Dny města – obec jako základní jednotka samosprávy Bydliště , kam se chystám o prázdninách? – naše vlast a Evropa, svět. Setkávání mezinárodní – naše státní symboly, symboly jiných států	Výchova demokratického občana Formy participace občanů v politickém životě Multikulturní výchova Lidské vztahy Výchova k myšlení v Evropských a globálních souvislostech Objevujeme Evropu a svět